

Saksframlegg

Status LSK - Kjevik

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
94/15	Formannskapet	18.11.2015

Rådmannens forslag til vedtak:

- Søgne kommune ber Regjering og Storting forkaste forslagene fra FMR om å flytte LSK Kjevik med tilhørende avdelinger fra Kjevik til Værnes.
- Søgne kommune ber Regjeringen og forsvarsledelsen vurdere hvordan legge til rette for et kompetansesenter med utgangspunkt i næringslivet, UIA og Forsvaret.

Bakgrunn for saken:

Det arbeides med en ny langtidsplan for forsvaret som regjeringen tar sikte på å legge frem for Stortinget våren 2016. Som ett av flere, men et viktig innspill til utarbeidelsen av langtidsplanen, har forsvarsministeren bedt om råd fra Forsvarssjefen om den videre utviklingen av Forsvaret.

Rådene fra Forsvarssjefens Fagmilitære råd (FMR) skal Regjeringen arbeide med frem mot våresjonen. Stortinget vil vedta Langtidsmelding for Forsvaret juni 2016.

FMR har lagt frem en rekke anbefalinger. Blant disse er å flytte luftforsvarets skolesenter på Kjevik (LSK) til Værnes. I tillegg ønsker Forsvarssjefen også å flytte andre skoler i Luftforsvaret til Værnes. Dette for å samle kompetanse på færre steder og innrette baser og garnisoner slik at de har operativ merverdi.

Det må understrekes at en rekke andre skoleavdelinger i Forsvaret ikke er tilknyttet baser med operativ merverdi. LSK er en styrkeprodusent for de operative enhetene i Luftforsvaret. LSK innehar ikke funksjon som operativ kapasitet.

Dette er fjerde gangen siden 2000 at LSK foreslås lagt ned! Luftforsvarets skolesenter Kjevik (LSK) sin hovedoppgave er å utdanne kompetent personell til Luftforsvaret. Her gis befalsutdanning til alt personell i Luftforsvaret, og teknisk fagutdanning innen teknisk og

operativ tjeneste. Hvert år utdannes det mer enn 250 nye befal til Forsvaret. I tillegg gjennomføres det en årlig kursaktivitet for 1.500 – 1.800 personer.

Kompetansen ved skolesenteret høy og skolen har multinasjonalt samarbeid om utdanning og har evnet å omstille seg og påta seg stadig nye oppdrag, og har god kompetanse på de systemene som Luftforsvaret bruker i dag. Samtidig vet vi at all teknisk utdanning til AW 101 (nye redningshelikoptre) skal foregå ved LSK Kjevik fra 2017 fordi kompetansen er vurdert høyest og besparelser store.

Kostnadene forbundet med å flytte Forsvarets aktivitet på Kjevik kommer til å bli større enn antydnet fra FMR. Investeringskostnaden ved Værnes er sjablongmessig vurdert til 809 mill. Et beløp som ikke omfatter de andre avdelinger som foreslås flyttet til Værnes. En vurdering basert på Forsvarsbygg faktaark antyder mer enn 2, 1 milliarder kroner. FMR vurderer bygningsmassen på Kjevik som i svært dårlig forfatning, noe som står i kontrast til den faktiske kontinuerlig modernisering av bygningsmassen. Forsvarsbygg har vurdert bygningsmassen som tilfredsstillende.

Samtidig øker frykten for at kompetanse forsvinner fra LSK når slike forslag blir lansert med jevne mellomrom. Det er forventet en naturlig avgang (pensjon) på 60 % innenfor den neste tiårs perioden i Luftforsvaret. Av den grunn er det særdeles viktig at man ikke mister mer av det personellet som skal utdanne fremtidige teknikere.

Forsvarssjefen har understreket at det skal være en åpen og inkluderende prosess i sektoren. Det er ikke slik de tillitsvalgte vurderer prosessen til nå.

LSK er siste militære installasjon i Agderfylkene etter at øvrige er fjernet siden 90-tallet og vil blottlegge landsdelen helt for militært nærvær i forhold til baser eller garnisoner. Agderfylkene har 300.000 innbyggere, en viktig flyplass som lever i et tett og godt samarbeide med LSK. Agder ligger nærmest kontinentet og for befolkningen representerer LSK og det militære nærværet en betydelig samfunnsikkerhet og er en viktig bidragsyter til økt forsvarsvilje.

I stedet for å avvikle og flytte bør Forsvaret heller samle flere viktige kompetanseinstitusjoner til LSK og Kjevik for nettopp å oppnå de synergier som ønskes fra Forsvarssjefen. Forsvarets interesser på en god måte.

Forsvarssjefen vil forenkle og på sikt samle utdanningsvirksomheten der hvor det gir økonomisk eller faglig gevinst. Ved å samle flere av luftforsvarets utdanningsbehov vil en oppnå synergier. I tillegg til F-35 og AW 101 (nye redningshelikoptre), kan en også samle Bell 412 (transporthelikopter) radarsensorer med mere. I samarbeid med Universitetet i Agder og lokalt næringsliv kan LSK skape et avansert IT /web basert skolesenter som kan betjene Ørland og andre steder i og utenfor landets grenser dersom Forsvaret ønsker å samle og virkelig oppnå en *kompetansemessig merverdi* for Luftforsvaret og andre deler av Forsvaret.

Saksutredning:

Det arbeides med en ny langtidsplan for forsvaret som regjeringen tar sikte på å legge frem for Stortinget våren 2016. Som ett av flere, men et viktig innspill til utarbeidelsen av langtidsplanen, har forsvarsministeren bedt om råd fra Forsvarssjefen om den videre utviklingen av Forsvaret.

Rådene fra Forsvarssjefens Fagmilitære råd (FMR) skal Regjeringen arbeide med frem mot vårsesjonen. Stortinget vil vedta Langtidsmelding for Forsvaret juni 2016.

FMR har lagt frem en rekke anbefalinger. Blant disse er å flytte luftforsvarets skolesenter på Kjevik (LSK) til Værnes. I tillegg ønsker Forsvarssjefen også å flytte andre skoler i Luftforsvaret til Værnes. Forsvarssjefen og Generalinspektøren i Luftforsvaret ønsker å samle all utdanning på en base som vil gi synergier mellom de forskjellige skolemiljøene, og reduksjon i stab og støttefunksjoner. Samtidig ønsker Forsvarssjefen og innrette sine baser og garnisoner til baser som har operativ merverdi.

Dette er fjerde gangen siden 2000 senteret foreslås lagt ned!

Luftforsvarets skolesenter Kjevik (LSK) sin hovedoppgave er å utdanne kompetent personell til Luftforsvaret. Her gis befalsutdanning til alt personell i Luftforsvaret, og teknisk fagutdanning innen teknisk og operativ tjeneste. Hvert år utdannes det mer enn 250 nye befal til Forsvaret. I tillegg gjennomføres det en årlig kursaktivitet for 1.500 – 1.800 personer. Tilknyttet senteret er også en rekke andre avdelinger slik som Cyberforsvaret CKT og CTO (Drift og utdanning), Forsvarets Sanitet, Forsvarsbygg, Forsvarets Logistikk Organisasjon samt Forsvarets Personell- og Vernepliktsenter. Dette tilsvarer rundt 200 høyt kompetente stillinger ved skolesenteret. Flyttingen vil medføre nedleggelse eller flytting av disse avdelingene.

Høy kompetanse ved LSK

Ombudsmannens (for Forsvaret) skriv til Stortinget etter befaring på Kjevik juni 2014 slår fast at kompetansen ved skolesenteret er høy. Skolen har multinasjonalt samarbeid om utdanning og har evnet å omstille seg og påta seg stadig nye oppdrag, og har kompetanse på de systemene som Luftforsvaret bruker i dag. Underlagsdokumentasjonen til FMR understøtter også dette. LSK har også pågående samarbeid med Universitetet i Agder om flyingeniørfag.

Regjeringen har besluttet å kjøpe 16 maskiner av helikoptertypen AgustaWestland AW101 for å erstatte redningshelikopteret Westland Sea King. Innfasingen skal skje fra 2017, og all teknisk utdanning til AW 101 skal foregå ved LSK Kjevik. Det er betydelige besparelser ved å velge "in-house" kompetanse på Kjevik. Fra 2021 og utover vil besparelsene bli enda større ved at investeringene i materiell og kompetanse er nedbetalt.

Flytte kompetanse

Samtidig øker frykten for at kompetanse forsvinner fra LSK når slike forslag blir lansert med jevne mellomrom. Det er forventet en naturlig avgang (pensjon) på 60 % innenfor teknisk bransje den neste tiårs perioden i Luftforsvaret. Av den grunn er det særdeles viktig at man ikke mister mer av det personellet som skal utdanne fremtidige teknikere.

All erfaring fra det sivile og fra det militære viser at kompetanse i liten grad følger med ved flytting av virksomheter.

Ved tidligere flyttinger av avdelinger i Forsvaret, spesielt skolemiljø har man sett at instruktører ikke har blitt med til ny lokasjon. Blant flere eksempler er Forsvarets ammunisjonsskole. Et annet er LBTS skole (baseforsvarstaktisk) som ble flyttet fra Rygge til Ørlandet. Kun 1 av 19 instruktører med kritisk kompetanse fulgte med. Signalene fra FMR har allerede nå fått negative konsekvenser ved at den gir stor usikkerhet for kritisk kompetanse som ønsker å være på LSK.

Økonomi

I følge innspillet fra FMR har Forsvaret ansvar for å forvalte virksomheten forsvarlig og effektivt. Effektivisering er et kontinuerlig og systematisk arbeid i Forsvaret. Likevel kan det virke som økonomi og effektiv drift er mindre viktig.

Kostnadene forbundet med å flytte Forsvarets aktivitet på Kjevik kommer til å bli betydelig større enn antydning fra FMR. En rapport fra McKinsey slår fast at Forsvarssektoren har et internt prisingsystem som kun delvis reflekterer de reelle kostnadene og i følge rapporten må antatte flyttekostnader økes betraktelig mer enn planlagt. Det er ikke gjort noen

forprosjektering av reelle kostnader forbundet med en flytting. Investeringskostnaden ved flytting til Værnes er sjablongmessig vurdert til 809 mill. Et beløp som ikke omfatter de andre avdelinger som foreslås flyttet til Værnes. Forsvaret har god dokumentasjon på at tidligere flyttinger har gitt mange ganger så høye kostnader som først antatt. (eks: flytting av FOHK (Jåttå) til FOH (Reitan) ble estimert til 240 mill NOK, mens kostnadene ble langt over 1 mrd NOK. IKT kostnadene alene utgjorde over 1 mrd NOK). Basert på faktaark for Værnes er det i innspillet fra FMR utelatt en del investeringer som tilsier at kostnaden vil bli mer enn 2, 1 milliarder kroner.

FMR vurderer bygningsmassen på Kjevik som i svært dårlig forfatning, noe som står i kontrast til den faktiske kontinuerlig modernisering av bygningsmassen. Forsvarsbygg har vurdert bygningsmassen som tilfredsstillende.

Forsvarssjefen nedsatte i 2014 en arbeidsgruppe ledet av FD IV 2 (Sondov) som hadde som mandat å finne kostnadsbesparelser på 20 % og skulle utrede tre alternativer: 1) Videreføre Kjevik slik som i dag, 2) Flytte alle Forsvarets avdelinger til andre egnede lokasjoner og 3) Hybridløsning, som innehar elementer av de to første alternativene. Det var imidlertid kun 2) som ble utredet. I studien oppsummeres 0-alternativet Kjevik (ingen endring av lokasjon) som følger: *«Dersom det vektlegges lave investeringskostnader, en spisset base mot utdanning og lav risiko for kompetansetap, er Kjevik det klart beste alternativet».*

Her lanseres muligheten om en spisset base mot utdanning for Luftforsvaret på Kjevik.

Åpen og inkluderende prosess

Forsvarsministeren har i sitt oppdragsskriv til Forsvarssjefen beskrevet sine forventninger om at det skal være en åpen og inkluderende prosess i sektoren. Samt at den offentlige debatt om temaene er viktige innspill for regjeringen i forbindelse med langtidsplan for Forsvaret. Det oppfattes ikke slik lokalt. Dokumentasjon og underlagsmateriale har vært vanskelig å oppdrive og i flere tilfelle unntatt offentlighet.

Operativ merverdi ved flytting

FMR argumenterer med at Luftforsvarets baser skal legges til baser med operativ merverdi fordi, slik FMR uttrykker det, at Luftforsvaret må være tilstede for å motta alliert støtte som følge av en krise eller krigssituasjon. Forslaget innebærer imidlertid at LSK flyttes fra en base til en av Heimevernets garnisoner der Luftforsvaret ikke har vært tilstede siden 2002. Det er Heimevernet som ivaretar forpliktelsene for å være en slik mottaksbase. Det er en rekke andre skoleavdelinger i Forsvaret som ikke er tilknyttet baser med operativ merverdi.

LSK er en styrkeprodusent for de operative enhetene i Luftforsvaret. LSK innehar ikke funksjon som operativ kapasitet og har heller ikke behov for å være på en base med operativ merverdi.

Luftforsvarets ledelse ble i Stortingsproposisjon 73S 2012-2016 besluttet relokalisert til Reitan. I gjeldende FMR har Luftforsvarets ledelse konkludert annerledes. FMR har vurdert det slik at det er vesentlige kostnader å flytte Luftforsvarets ledelse fra Rygge til Reitan. Til tross for at det er åpenbare operative fordeler knyttet til å samlokalisere ledelsen med sitt eget operasjonssenter (NAOC) på Reitan. Det anbefales etter en vurdering og prioritering, av operative og økonomiske forhold, at ledelsen forblir på Rygge. Luftforsvarets krigsskole flyttes heller ikke til Værnes av økonomiske hensyn.

Agder uten militært nærvær?

LSK er siste militære installasjon i Agderfylkene etter at øvrige er fjernet siden 90-tallet. En flytting vil blottlegge landsdelen helt for militært nærvær i forhold til baser eller garnisoner. Følgende er lagt ned siden 1995: Gimlemoen (1995), Odderøya, (1999), Randøya (1999), Evjemoen (2002), Marvika (2002), Kristiansand - Distriktskommando Sør og Vestlandet (2002), Kjevik HV07 (2007). LSK er siste faste militære base i landsdelen.

Agderfylkene har 300.000 innbyggere, en viktig flyplass som lever i et tett og godt samarbeide med LSK. For befolkningen representerer LSK og det militære nærværet en betydelig samfunnsikkerhet og beredskap og er en viktig bidragsyter til økt forsvarsvilje.

Sterke kompetansemiljøer i regionen

Agder er også en betydelig kompetanseregion. Universitetet i Agder (UiA) har mer enn 11.000 studenter og 1200 ansatte. Blant spesialområdene ved UiA er multimedieteknologi, mobilkommunikasjon og informasjonssystemer som er viktige elementer i moderne læringsteknologi. UiA har også bachelorutdanning i flyteknikk.

Næringslivet i Agder har særlig mange aktører innen læringsteknologi. Blant disse finner vi virksomheter i Kristiansand som har levert avanserte opplæringsystemer til F35!

Ikke uvesentlig er teknologiklyngen NODE med nærmere 10.000 medarbeidere som nå satser sterkt innen robotisering, simulering, samt tilstandsbasert vedlikehold og bruk av store data.

Kjevik som kompetansesenter for Luftforsvaret?

I stedet for å avvike bør Forsvaret heller samle flere viktige kompetanseinstitusjoner til LSK og Kjevik. Alle forutsetninger er til stede for utvidelse av arealer og bygningsfortetting. Dette i motsetning til hva som er antydnet fra FMR. Reguleringsplanen for området ivaretar Forsvarets interesser på en god måte.

Forsvarssjefen vil forenkle og på sikt samle utdanningsvirksomheten der hvor det gir økonomisk eller faglig gevinst. Ved å samle flere av luftforsvarets utdanningsbehov vil en oppnå synergier. I tillegg til AW 101 (nye redningshelikoptre), kan en også samle F-35, Bell 412 (transporthelikopter), radarsensorer, luftvern, samband, elektronisk krigføring, redningsutstyr, bakkeutstyr, våpensystemer, flyteknisk grunnutdanning, kompositt teknologi, termineringsteknologi og læringsmiddelproduksjon for å nevne noen. LSK Kjevik kan bygge et opplæringscenter sammen med det sivile samfunn som kan utvikles til et internasjonalt kompetansesenter. Et samarbeid med Universitetet i Agder og næringslivet lokalt kan skape et avansert IT /web basert skolesenter som kan betjene Ørland og andre steder inkludert NATO lokasjoner utenfor landets grenser. (Etter behov kan en sende instruktører til Ørland når det er behov for dette.) Å samle slik kritisk kompetanse på ett sted som Kjevik gir både økonomisk og faglig gevinst slik Forsvarssjefen ønsker. Det er også en av konklusjonene til Forsvarssjefens arbeidsgruppe som vurderte Kjevik i 2014:

«Dersom det vektlegges lave investeringskostnader, en spisset base mot utdanning og lav risiko for kompetansetap, er Kjevik det klart beste alternativet».